

Onze planeet

Driemaandelijks, november 2006

Van afvalpreventie tot duurzaam verbruik

Mijn stad spreekt erover

Verbruik minder energie

In november 2006 lanceert Leefmilieu Brussel – BIM een nieuwe campagne om u te helpen deze winter minder energie te verbruiken. Uw portemonnee en het milieu zullen er wel bij varen.

In Brussel is de verwarming alleen al goed voor 69 % van de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂), een gas dat schadelijk is voor het milieu en dat het broeikas effect versterkt (zie kader). Bovendien blijven de prijzen van aardolie, aardgas en elektriciteit stijgen, terwijl wij allemaal onze energiefactuur zouden willen verminderen. Gelukkig bestaan er oplossingen om ons energieverbruik thuis aanzienlijk te verminderen: dat is het thema van de nieuwe bewustmakingscampagne en de nieuwe brochure van Leefmilieu Brussel – BIM.

Elk gebaar telt

Stel uw thermostaat af op 20° in de plaats van 21°: dat is al 7 % energie bespaard! Sluit de deuren van verwarmde vertrekken, sluit 's nachts overgordijnen en (rol)luiken, stel uw thermostaat zo af dat de verwarming uitstaat wanneer u er niet bent... Dit zijn maar enkele eenvoudige tips die grote energiebesparingen kunnen opleveren, zonder dat ze u een euro kosten en zonder dat u aan comfort inboet.

Kleine gebaren? Ja, maar "elk klein gebaar is van tel, aangezien we met meer dan een miljoen Brusselaars zijn", luidt de communicatiecampagne.

Humor en een aparte stijl

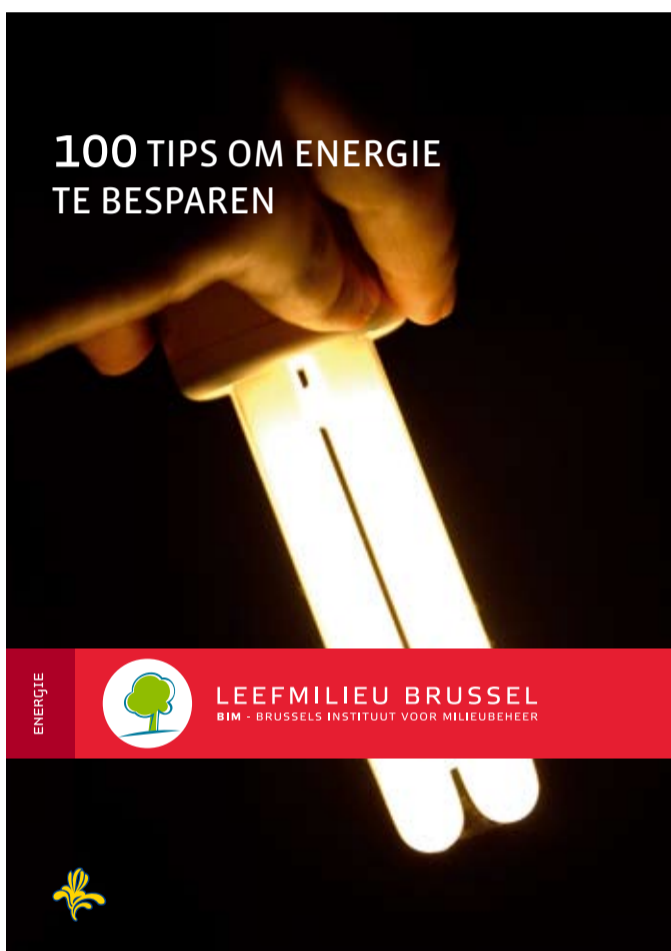
Om deze boodschap over te brengen, hebben we geopteerd voor een humoristische, "aparte" stijl. Onze vrienden de dieren worden opgevoerd: ze roepen ons tot de orde en wijzen er nuchter op dat, om het milieu te beschermen, er heel wat kleine handelingen zijn die we in ons dagelijkse leven gemakkelijk kunnen uitvoeren... En dat het aan ons is om te bepalen of we deze gebaren al dan niet stellen.

100 tips

De campagne verwijst naar onze nieuwe brochure "100 tips om energie te besparen", een schat aan informatie voor allen die menen dat het tijd is om concreet te handelen. De brochure beschrijft tal van tips die niets of zo goed als niets kosten, maar staat ook stil bij enkele zeer rendabele investeringen, zoals een goede isolatie van uw woning.

CO₂: gevaarlijk voor milieu en gezondheid !

CO₂ is het belangrijkste van de broeikasgassen die verantwoordelijk zijn voor de opwarming van onze planeet en voor de gevolgen ervan: klimaatwijzigingen, smelten van de ijskap, stijgen van de zeespiegel, toename van het aantal tornado's, orkanen en cyclonen, overstromingen, verdwijning van dier- en plantensoorten die zich niet kunnen aanpassen aan de veranderingen enz. Deze rampzalige effecten doen zich ook al gevoelen in België. Ons land heeft zich er dan ook toe verbonden om zijn broeikasgasuitstoot tegen 2010 te verminderen met 7,5 % vergeleken met 1990. Een uitdaging die ook geldt voor het Brussels Gewest!

Het isolatieniveau van de gemiddelde Belgische woning kan worden vergeleken met dat van de landen uit het Middellandse Zeegebied, maar... wij hebben niet hetzelfde klimaat. In onze contreien kan men, door te investeren in de energieprestatie van de woning, de energiefactuur van een gezin gemakkelijk met 30 tot 40 procent doen dalen!

Voor meer informatie:

Bestel de brochure "100 tips om energie te besparen", een schat aan concrete informatie om uw verbruik te verminderen. De brochure is ingedeeld in vier hoofdstukken: gedragingen die niets kosten, micro-investeringen, investeringen voor energiebesparing op lange termijn en het gebruik van hernieuwbare energie.

www.leefmilieubrussel.be of 02/775.75.75.

Inhoud

- Lever uw auto in en ontvang de Brussel'Air-premie.
- Rij milieubewust.
- Minder NOx in de afvalverbrandingsinstallatie van Neder-Over-Heembeek. **Pagina 2**
- Doe mee aan de tweede Energie-Uitdaging.
- Informatiesessies over hernieuwbare energie. **Pagina 3**
- Tover uw tuin om tot een schuilplaats voor wilde dieren.
- De activiteiten van Natagora.
- Nieuwe publicatie over het Zoniënwoud. **Pagina 4**
- Kies biologische voeding.
- Stop de verspilling van voedsel, ook tijdens de feestdagen.
- Recept: broodpuree met tomaten. **Pagina 5**
- Diesel wordt bio.
- Het hoekje van de leerkracht.
- Het hoekje van de kinderen. **Pagina 6**

Ecoacties

Energie-Uitdaging voor een beter milieu

Een besparing van 300 euro en een ton CO₂ per gezin per jaar, dat is de uitdaging die wij voor het tweede jaar op rij voorstellen. Een uitdaging die anderen voor u al hebben aangegaan en waarvoor een groeiend aantal nieuwe deelnemers zich al heeft aangemeld. De inzet? Een belangrijk positief effect op het Brussels leefmilieu. Voor u betekent dit niet meer dan enkele kleine gebaren, maar elk gebaar telt. U moet weten dat elk Brussels gezin ongeveer 5,2 ton CO₂ per jaar uitstoot. Indien alle 456 000 gezinnen uit het Gewest deze uitdaging zouden aangaan, dan zou dit een vermindering van de CO₂-uitstoot met 456.000 ton CO₂ op een jaar tijd betekenen! Maar hoe kan u deze uitdaging tot een goed einde brengen? Wij stellen u voor om, in de eerste plaats, uw engagement te kiezen. Gaat u voor het zachte "piano", het wat stevigere "mezzo" of het krachtige "forte"? Geen probleem, wij hebben alle advies en follow-up die u nodig heeft.

Nog niet overtuigd? Lees dan de reactie van Rachid Benjaafar die heeft deelgenomen aan de eerste Energie-Uitdaging. (zie artikels op pagina's 3 en 6)

Lever uw auto in en ontvang de Brussel'Air-premie

De Brussel'Air-premie heeft tot doel de Brusselse automobilisten aan te moedigen om hun auto in te ruilen voor meer milieuvriendelijke verplaatsingsmiddelen: openbaar vervoer, fiets, te voet gaan en/of carsharing met het Cambio-systeem.

Elk van ons ademt dagelijks 15.000 liter lucht in. Het is dus in ons aller belang dat deze lucht zo zuiver mogelijk is. Jammer genoeg stoten onze auto's verontreinigende stoffen uit die de kwaliteit van de lucht die we inademen, aantasten. Stikstofdioxide, fijne deeltjes, organische verbindingen,... zijn giftige stoffen die onze gezondheid rechtstreeks bedreigen. Bovendien heeft 65 procent van de verplaatsingen in Brussel betrekking op afstanden korter dan 5 km en 25 procent zelfs op afstanden korter dan 1 km. Het zijn echter net de kortste verplaatsingen die het meest vervuilen. In de stad is de wagen dus echt niet het ideale vervoersmiddel voor deze korte afstanden. Te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of via carsharing kom je vaak sneller waar je moet zijn, en bovendien is het minder stresserend en kost het minder geld.

Lever uw nummerplaat in en doe uw voordeel

Indien u uw nummerplaat inlevert en uw wagen wegdoet, krijgt u:

- ofwel een MTB-abonnement (MIVB, TEC, De Lijn en NMBS op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) voor een jaar en een Cambio Start-abonnement voor een jaar;
- ofwel een Cambio Start-abonnement voor een jaar en een fietspremie (maximum 400 euro).

Indien u niet alleen uw nummerplaat laat schrappen, maar bovendien ook uw voertuig laat vernietigen in een erkend centrum (op voorwaarde dat uw auto werd ingeschreven voor 1 januari 1997), dan ontvangt u:

- ofwel een MTB-abonnement voor twee jaar en een Cambio Start-abonnement voor een jaar, allebei één keer verlengbaar;
- ofwel een MTB-abonnement voor twee jaar, een Cambio Start-abonnement voor een jaar dat een keer kan worden verlengd en een fietspremie;

- ofwel een Cambio Start-abonnement voor een jaar dat een keer kan worden verlengd en een dubbele fietspremie.

Toekenningsvoorwaarden:

De premieaanvraag moet schriftelijk aan de MIVB worden gericht. Verschillende documenten die bewijzen dat u voldoet aan de toekenningsvoorwaarden moeten mee worden opgestuurd. Voor meer informatie kan u telefoneren naar 070 21 00 25 of surfen naar de website www.brusselair-premie.be.

De afvalverbrandingsoven stoot vijf keer minder NOx uit

Sinds juni 2006 is de afvalverbrandingsoven van Neder-Over-Heembeek uitgerust met een nieuw rookwassysteem dat vijf keer minder stikstofoxides produceert.

In Brussel gaat alle afval dat niet gesorteerd is en niet gerecycleerd wordt de afvalverbrandingsoven in. In Neder-Over-Heembeek verbranden de drie ovens een ton afval per minuut. De hitte die vrijkomt door de afvalverbranding, wordt gerecupereerd om 6 % van de elektriciteit die nodig is voor het Gewest te produceren. Maar de verbranding van afval brengt rook voort die zware metalen bevat, zoutzuur, dioxines, stikstofoxiden,... en andere pollutanten die schadelijk zijn voor de gezondheid. Gelukkig werd er in 1999 een krachtig rookwassysteem geïnstalleerd. De uitstoot van de verbrandingsinstallatie wordt trouwens gecontroleerd en ligt lager dan de Europese normen.

In 2000 legde een Europese richtlijn strengere normen op voor bepaalde pollutanten die worden uitgestoten door de verbrandingsinstallaties, met name NOx (stikstofoxiden). Deze pollutanten zijn schadelijk voor milieu en gezondheid. Ze veroorzaken rechtstreeks ademhalingsaandoeningen, brengen schade toe aan de ecosystemen (afsterven van

de bossen), verzuren zoetwatermeren, tasten de zoet- en zoutwatervoedselketen aan en beschadigen gebouwen en monumenten. Door verschillende reacties in de lucht dragen ze bij aan het broeikasgaseffect en de klimaatopwarming.

Daarom heeft het Gewest beslist om een bijkomend systeem te installeren, "DeNOx" genaamd, dat werkt op de drie ovens sinds juni 2006. Dit systeem houdt in dat de rook wordt gewassen: de NOx wordt omgezet in stikstof en water, die beide onschadelijk zijn voor het milieu. Bovendien worden de NOx-concentraties gemeten, en in het geval van een overschrijding legt het systeem het laden van afval in de ovens stil tot de parameters weer normaal zijn. Sinds de installatie van het DeNOx-systeem stoot de afvalverbrandingsinstallatie aldus gemiddeld vijf keer minder NOx uit. Dit systeem zorgt bovendien voor een bijkomende vernietiging van alle stof, dioxines en zware metalen.

Goed om te weten

Drie vuilniskarren op vier rijden nog naar de verbrandingsoven. De beste oplossing voor het leefmilieu is dus nog altijd ervoor te zorgen dat wij minder afval produceren en het sorteren. Tips vindt u op: www.leefmilieubrussel.be > gezinnen > afval.

Biodiesel aan de pomp

Voor eind 2006 zal de diesel die u aan de pomp tankt misschien al een klein gehalte aan biodiesel bevatten. Deze wijziging is onzichtbaar voor het blote oog, maar vormt een eerste stap in de verkoop van bio-brandstoffen. Enkele antwoorden op veel gestelde vragen...

Wat is biodiesel?

Biodiesel is het product van de verwerking van plantaardige olie - met name koolzaad - tot een brandstof. Er kan 5 % biodiesel worden vermengd met de klassieke diesel zonder dat de motor moet worden aangepast.

Wat zijn de voordelen?

Wat de CO₂-uitstoot betreft, is de balans van biodiesel neutraal, omdat de planten die ervoor worden gebruikt, CO₂ absorberen tijdens hun groei. Vanuit een economisch standpunt draagt biodiesel bij tot het scheppen van banen, aangezien het bij ons geproduceerd kan worden. Bovendien gaat het om een hernieuwbare energiebron zodat onze energieafhankelijkheid van de olieproducerende landen kan worden verminderd.

Zullen er biodieselpompen komen?

Er zullen geen speciale biodieselpompen komen. Het dieselmengsel wordt in opslagplaatsen bereid door de maatschappijen, en u zal geen enkel verschil merken wat uw verbruiksgewoonten betreft. Dit geldt overigens nu al voor de Belgische automobilisten die gaan tanken in Frankrijk of Duitsland.

Wanneer zullen we biodiesel kunnen tanken?

De Regering heeft een aanbesteding uitgeschreven voor de distributie van 380 000 m³ biodiesel per jaar in België. Vier producenten zijn erkend. De aardoliemaatschappijen kunnen zich dus bevoorraden bij deze producenten, en vervolgens de brandstofmengsels maken. Biodiesel zou sinds 1 november geleidelijk worden verwerkt in de diesel die aan de pomp wordt verkocht.

Gaat de diesel duurder worden?

Neen. De productie van biodiesel is weliswaar duurder dan die van traditionele diesel maar de regering heeft beslist om de accijnzen te verminderen op het gedeelte biodiesel dat met de traditionele diesel wordt vermengd. Volgens de regering zou dit de stijging van de productiekosten moeten compenseren.

En bioethanol ?

In 2007 zal ook de biobenzine (bio-ethanol) genormaliseerd worden. Een gelijkaardige accijnsvermindering zal van toepassing zijn. Wie een aangepaste motor heeft, kan echter nu al gaan tanken in Oudergem, bij het benzinstation Octa + aan de Waversesteenweg 2053. In de nabije toekomst volgen drie andere Octa+-stations in Brussel. Meer hierover verneemt u op het nummer 02 255 21 01.

Neem deel aan de 2de Energie-Uitdaging!

Zegt het u wat om deze winter 300 euro minder te betalen voor uw energie? Neem dan deel aan de Energie-Uitdaging, die voor de tweede keer op rij wordt georganiseerd door Leefmilieu Brussel-BIM.

Het startschot voor de tweede uitdaging werd gegeven in oktober 2006. Het doel is eenvoudig: wij willen u helpen uw energierekening te verminderen. Concreet moet u zich er alleen maar toe engageren om enkele eenvoudige en "zuinige" handelingen eigen te maken. Om te bepalen om welke gebaren het gaat, stellen wij persoonlijke en zeer gebruiksvriendelijke werkmiddelen tot uw beschikking:

- een test om vast te stellen welk type verbruiker u bent,
- een berekeningsmethode voor uw verbruik,
- individuele adviezen,
- instantgrafieken om de evolutie van uw verbruik 6 maanden lang te volgen,
- een telefonische hulplijn,
- en een reeks thematische avonden vol met tips en adviezen.

U kiest à la carte

Afhankelijk van de wijze waarop u zich wenst te engageren, hebt u de keuze uit drie formules: "Piano", "Mezzo" of "Forte". Als u voor deze laatste kiest, krijgt u gedurende 6 maanden een persoonlijke begeleiding, die wordt gestart wanneer u dit wenst.

De jaarlijkse gemiddelde besparing van de gezinnen die hebben deelgenomen aan de Energie-Uitdaging 2005 bedroeg 300 euro.

Ook u kan deze score behalen, of het nog beter doen! Met volgende resultaten in het vooruitzicht: onmiddellijke winst op het vlak van gezondheid, gezinsbudget, luchtkwaliteit en levenskwaliteit in Brussel. In april 2007 zal Leefmilieu Brussel – BIM een eerste evaluatie uitvoeren. Het ultieme doel is ten minste hetzelfde resultaat te behalen als bij de eerste uitdaging, namelijk een jaarlijkse vermindering van de CO₂-uitstoot met een ton per deelnemer!

Informatie en inschrijving:
www.energie-uitdaging.be of 02 775 75 75

Zuinig rijden, milieuvriendelijk rijden

Op 15 september hebben 17 deelnemers aan de Energie-Uitdaging een originele opleiding over mobiliteit gevolgd: Ecodriving. De opleiding werd georganiseerd in samenwerking met D'Ieteren en RACB.

Het doel van de opleiding was te leren hoe minder CO₂ uit te stoten wanneer men met de wagen rijdt. Dankzij de opleiding slaagden sommige deelnemers erin tot 40% brandstof te besparen. Tot hun grote verbazing ging dit voor de meesten zelfs gepaard met een snellere verplaatsing!

Ecodriving staat voor een beter gebruik van de wagen om efficiënter, milieuvriendelijker en goedkoper te rijden.

Het volstaat de volgende tips, die kenners ons aan de hand hebben gedaan, op te volgen:

- kijk ver vooruit en anticipeer op elke stilstand of vertraging,
- rij aan een zo constant mogelijke snelheid,
- rem op de motor in de plaats van het laatste moment op uw rem te gaan staan,
- hanteer uw stuur met zachtheid,

De deelnemers aan de eerste Energie-Uitdaging die van de partij waren op de Ecodriving-sessie van 15 september, en hun instructeurs.

- schakel bij een laag toerental,
- spring rationeel om met de airconditioning,
- enz.

Infosessies over hernieuwbare energie

Leefmilieu Brussel – BIM en APERE organiseren een gratis informatie-avond en bezoekenmiddagen over hernieuwbare energie, en dit tot 2 juni 2007.

Is hernieuwbare energie denkbaar in Brussel? Wat zijn de voor- en de nadelen? Welke besparingen kunnen ermee worden bereikt? Van welke financiële steun kan u genieten? Waar vindt u degelijk materiaal en een goede installateur?

Al deze vragen kan u stellen op de informatieavond en tijdens de bezoeken. Eigenaars van installaties zetten hun deuren voor u open. Deze evenementen worden georganiseerd door Leefmilieu Brussel – BIM en APERE, een vereniging die hernieuwbare energie promoot en die beschikt over een expertise die wordt erkend door zowel gewestelijke als Europese instanties.

Avonden

Plaats: Jeugdherberg "Jacques Brel", Zavelput 30 te 1000 Brussel
Uur: 19.30 uur
Datum: 12 april 2007: hernieuwbare energie in de stad + Franstalige avonden (rond specifieke thema's) op 18 januari, 15 maart en 16 mei 2007

Bezoeken

Plaats: het gedetailleerde programma van elk bezoek zal telkens een maand vooraf beschikbaar zijn bij APERE: 02 218 78 99 of www.apere.org
Data: telkens de eerste zaterdag van de maand:

- 2 december 2006
- 3 februari 2007
- 7 april 2007
- 2 juni 2007

Inschrijven is verplicht
(max. 50 personen)
Per telefoon : 02 218 78 99
Per email : info@apere.org

"Een uitstekende motivatie"

Rachid Benjaafar uit Molenbeek heeft deelgenomen aan de Energie-Uitdaging 2005. Voor hem was het een zeer positieve ervaring.

Wat heeft u ertoe aangezet deel te nemen aan de Energie-Uitdaging 2005/2006?

"Ik had een artikel gelezen in de krant Metro waarin dit project werd aangekondigd en een oproep werd gedaan om zich kandidaat te stellen. Ik was al vertrouwd met de energieproblematiek omdat ik milieuwetenschappen heb gestudeerd. Ik dacht: 'erover leren is één zaak, het ook doen is een andere'... en vond dit uiterst interessant."

Wat hebt u concreet gedaan om uw energieverbruik te doen dalen?

"Vijf dingen eigenlijk: we hebben alle gloeilampen vervangen door spaarlampen, we hebben de thermostaat op 18°C gezet in het hele appartement, we sluiten de overgordijnen wanneer de avond valt, we nemen korte douches in de plaats van ligbaden (met de kinderen die er een na een in gaan), en tot slot gebruiken we de wagen alleen voor lange trajecten. Voor korte trajecten gaan we met de fiets, en als we de hele stad door moeten, nemen we het openbaar vervoer."

Hebt u enig idee welke resultaten dit u heeft opgeleverd?

"Op onze factuur kan ik al zien dat ons elektriciteitsverbruik is gedaald met 10%. Voor de andere posten is het nog moeilijk te zeggen. Wij wonen in een sociale woning en hebben onze overzichten voor verwarming en warm water nog niet ontvangen. Maar ik ben zeker dat ook deze resultaten positief zullen zijn."

Op welke hinderpalen bent u gestuit?

"Verschillende manieren om energie te besparen, hangen af van de eigenaar en niet van de huurder. Een betere isolatie van het gebouw, bijvoorbeeld. Een ander probleem is de opvoeding van kinderen. Ik heb er vier kleine, van 8, 6, 2 en 1 jaar. De twee oudsten zijn nog te jong om het licht uit te doen wanneer ze een kamer verlaten of om het warm water niet onnodig uit de kraan te laten stromen. We moeten ze dus in de gaten houden."

Welke ervaringen trekt u uit uw deelname aan de Energie-Uitdaging?

"Het is een uitstekend initiatief om de burgers te motiveren om energie te besparen en om onze kinderen bewust te maken om verspilling te vermijden. We beseffen ook, bijvoorbeeld, dat een kamertemperatuur van 18°C veel gezonder is dan in een broeikas van 23 of 25°C te moeten leven. Ik sta in elk geval te popelen om mee te doen met de nieuwe uitdaging 2006/2007!"

De resultaten van de eerste Energie-Uitdaging in een notendop

- De 138 Brusselse gezinnen die hebben deelgenomen aan de Energie-Uitdaging hebben hun verbruik doen dalen met gemiddeld 13 procent, wat voor elk van hen gemiddeld overeenkomt met een jaarlijkse besparing van 300 € en een vermindering van de CO₂-uitstoot met 950 kg.
- Gemiddeld hebben deze gezinnen hun verbruik voor verwarming verminderd met 10 procent. Bij een aantal daalde dit verbruik zelfs met tot 19 procent.
- Bij meer dan de helft van de gezinnen is het gemiddeld elektriciteitsverbruik gedaald met 14 procent.
- De gezinnen die hun brandstofverbruik verminderden, kwamen uit op een gemiddelde besparing van 30 procent.

«Wij kunnen onze passie delen tijdens ‘Natuur in de tuin’»

Monique en Jean Denys, deelnemers aan de aanleg van natuurlijke tuinen

Sinds 1991 nodigt de operatie “Natuur in de tuin” de Brusselaars met een boon voor de natuur uit om hun tuin om te toveren tot een uitverkoren plek voor de wilde natuur. Monique et Jean Denys, die wonen op de Wimpelberg aan de rand van Neder-Over-Heembeek, behoren tot de pioniers van deze operatie.

Wat zijn volgens jullie de vuistregels om een plaats te creëren waar het wildleven zich thuis voelt ?

« In de eerste plaats moet je gemotiveerd zijn: de aanleg van een wilde tuin vraagt tijd en geduld. Je moet je ook goed voelen in zo'n omgeving. Een natuurlijke schuilplaats is geen tuin die je constant snoeit, die je elk weekend maait en waar je elk plukje onkruid meteen uittrekt: je moet de natuur weer haar rechtmatige plaats laten innemen, maar toch ingrijpen op het juiste moment zodat ze zich in harmonie kan ontplooiën.»

Voor welke aanleg hebben jullie gekozen?

« Aangezien wij voldoende plaats hadden, hebben wij een waterrijke zone gecreëerd met een waterpartij. Dit is belangrijk voor het evenwicht van de wilde vegetatie. Wij hebben wilde heggen en inheemse bomen geplant: haagbeuk, beuk, meidoorn, Gelderse roos, vlier, enz. In een eerste fase hebben wij veel gemaaid (en het maaisel afgevoerd) om de bodem schraler te maken en de wilde bloemen weer de kans te geven om te ontkiemen. We hebben het onkruid zijn gang laten gaan en paden getrokken. We hebben een aantal nestkastjes opgehangen voor de vogels en heel wat dood hout en takjes laten liggen om de kleine zoogdieren een schuilplaats te bieden. »

Zorgt een waterrijke zone niet voor muggen in huis ?

« Absoluut niet. De larven van waterjuffers en waterinsecten decimeren deze ongewenste beestjes. Een natuurlijke tuin herbergt natuurlijk heel wat insecten, maar hun aanwezigheid wordt in goede banen geleid door vogels zoals mezen, goudhaantjes, lijsters, grasmussen, roodborstjes, winterkoninkjes enz. Bovendien hoeft je niet heel je tuin te laten innemen door de wilde natuur. Het is perfect denkbaar een meer verzorgde ruimte in te richten nabij het huis en de natuur geleidelijk haar plaats te laten opeisen naarmate men verder van de woning gaat»

Welke voordelen heeft dit type van “natuurlijk” tuinieren volgens u?

« Wanneer de tuin mooi ontwikkeld is, heb je niet veel meer werk dan af en toe eens snoeien en struikgewas

Monique en Jean Denys: "Wanneer de tuin mooi ontwikkeld is, heb je niet veel meer werk dan af en toe eens snoeien en struikgewas weghalen."

weghalen. Hier regeert de compost: we gebruiken hem zowel voor onze moestuin als voor onze siertuin. Insecticiden en pesticiden zijn uiteraard uitgesloten. Maar door deel te nemen aan de operatie ‘Natuur in de tuin’ hebben wij ook veel gelijkgestemde natuurfanaten leren kennen. Wij kunnen hen heel wat tips geven op basis van onze 15 jaar ervaring. Het feit dat wij onze passie kunnen delen, is dan ook een groot genoegen.»

Voor meer informatie:

www.leefmilieubrussel.be > rubriek “actualiteit” > agenda evenementen
Natuurpunt Brussel - Tel.: 0475 20 27 15

Doe ook mee aan de operatie “Natuur in de tuin”

Download de documenten op :
www.leefmilieubrussel.be
> rubriek “actualiteit” > agenda evenementen

Basisrichtlijnen om een natuurlijk tuin aan te leggen

U hebt niet zoveel plaats nodig om een natuurlijke tuin aan te leggen. Middelgrote tuinen, zoals Brussel er zoveel telt, komen perfect in aanmerking.

- Kies bij voorkeur inheemse planten (die met andere woorden in het wild voorkomen in uw streek): Plant de bomen en struiken en zaai de wilde bloemen omstreeks 25 november.
- Let goed op wat er spontaan groeit en respecteer de nieuwe planten zoveel mogelijk.
- Gebruik geen chemische herbiciden en pesticiden. Indien u echt moet ingrijpen, kies dan voor manuele technieken of biologische producten.
- Gebruik uw compost (natuurlijke meststof) voor de planten uit de moestuin en de boomgaard.
- Zet nooit wilde dieren uit in uw tuin: ze zullen zelf wel komen als het terrein hen aanstaat.
- Zorg voor leefomgevingen die de flora en de fauna ten goede komen. Maak, afhankelijk van de grootte en de ligging van uw tuin, uw keuze: natuurlijke poel, wilde haag, bloemenweide, muur met klimplanten, verwaarloosde tuin of dode boom op stam, nestkastje(s) voor vogels, nestkastje(s) voor insecten, drinkplaats, compost, hopen dode bladeren en hout, hopen stenen of een stenen muur, enz..

Een gouden raad: geef de voorkeur aan inheemse planten.

Nieuwe brochure Zoniënwoud

400 variëteiten van hogere planten, 39 soorten zoogdieren, 137 soorten spinnen, amfibieën, roodwangschildpadden, haviken, ... het Zoniënwoud is een pareltje van diversiteit! Voor een ongewone kennismaking met het bos kan u nu onze nieuwe brochure over het Zoniënwoud bestellen. Hierin leest u meer over de bijzondere eigenschappen van de fauna en de flora die de rijkdom van deze 4.383 hectare grote groene long vormen. Het leeuwendeel van de brochure gaat over het woudbeheer, zoals het onthaal van het publiek, het belang van de biodiversiteit, de regeneratie van de oude beuken die 75 procent van de bomen van het woud vormen, de verschillen in beheer tussen de sites van Verdronken kinderen, Roodklooster, Vuilbeek en Drie Fontein.

Het tweede nummer van het tijdschrift “Zicht op Zoniën” is eveneens net uit. Natuurliefhebbers en fervente wandelaars lezen hierin meer over het Zoniënwoud, de opmerkelijke sites, de natuurreservaten en de activiteiten die er worden georganiseerd.

Deze twee publicaties kan u bestellen via 02 775 75 75 of info@ibgebim.be.

Informatiesessies

Om de tuinbezitters te helpen, stellen we u samen met de vereniging Natuurpunt Brussel een aantal gratis informatiesessies voor. Inschrijven verplicht op het nummer 0475 20 27 15.

«De haagkant: hoe begin je eraan?»

27 november 2006, om 19.30 uur, Jennevalstraat 10 te 1000 Brussel.

«Een poel in je tuin. Hoe? Waarom?»

11 december 2006 om 19.30 uur, Jennevalstraat 10 te 1000 Brussel.

«Vogels voederen in de winter» (praktijkdag)

21 januari 2007, van 10 tot 15 uur in het Vuurkeien-domein, Vuurkeienweg 10 te 1170 Watermaal-Bosvoorde

«Nestkastjes in de tuin: voor vogels en insecten» (praktijkdag)

10 februari 2007, van 10 tot 16 uur in de boerderij ‘Nos Pilifs’, Trassersweg 347 te 1120 Neder-Over-Heembeek

Eet biologisch, ook op restaurant!

In België gaat de verkoop van biologische producten in stijgende lijn, en toch zijn ze maar goed voor 2,3 procent van het totale voedingsverbruik. Niet alleen het aanbod in de supermarkten wordt constant uitgebreid, er bestaan ook biorestaurants. Zelfs snackbars en traiteurs springen steeds vaker op de biokar. Bio? Goed voor het leefmilieu, goed voor de gezondheid, en niet noodzakelijk duurder.

Biologische voedingsmiddelen worden gemaakt zonder gebruik van groeihormonen, GGO's, chemische meststoffen, pesticiden, antibiotica, groeihormonen of andere chemische additieven in de diervoeding. De dieren hebben ook recht op een voldoende grote kweekruimte (geen batterijkweek bv.). Bij de verwerking van biologische voedingsmiddelen mogen geen synthetische additieven zoals kleurstoffen, smaakversterkers, chemische aroma's of bewaarmiddelen te pas komen.

Om te vermijden dat alle landbouwers hun eigen werkmethode gaan toepassen, werden gemeenschappelijke regels vastgelegd door de Europese overheid. Indien de producten van een landbouwer voldoen aan de overeengekomen voorwaarden, krijgen ze een officieel label. In België vallen deze regels onder het "biogarantie"-label dat elk jaar wordt gecontroleerd door de onafhankelijke keuringsbureaus Ecocert en Blik.

Bio in België

In België gaat de verkoop van biologische producten in stijgende lijn, en toch zijn ze maar goed voor 2,3 % van het totale voedingsverbruik. In 2000 werd 15.000 ton biologisch fruit en groenten verkocht, wat goed was voor een omzet van ongeveer 7 miljoen euro. De meest verkochte producten zijn aardappelen, appels, uien, wortelen, kolen, tomaten, broccoli, bloemkolen, bananen en kiwi's. Volgens een studie van het OIVO koopt 1 persoon op 3 minstens een keer per maand biologische groenten en fruit.

Zoals blijkt uit de recente enquête van het Brussels Ob-

servatorium voor Duurzame Consumptie (BODC) zijn bio-producten niet noodzakelijk duurder, met name in de restaurants of indien men deelneemt aan aankoopgroepen. Het BODC heeft de resultaten van zijn studie opgetekend in "De gids van de biologische voeding in Brussel". Hierin vindt u ook een overzichtje van de restaurants die betaalbare biomaaltijden op tafel toveren. Een goed idee voor gezonde en milieubewuste eindejaarsfeesten!

Voor meer informatie:

Om alles te weten te komen over duurzame voeding: www.observ.be (website van het Observatorium voor Duurzame Consumptie). Bestel "De gids voor biologische voeding in Brussel" telefonisch op 02 775 75 75 of via e-mail: info@ibgebim.be

Winnaars wedstrijd "Verwerking van restjes"

Restjes verwerken is een uitstekend middel om voedingsverspilling te vermijden. Via de wedstrijd "Verwerking van restjes", die werd georganiseerd door Leefmilieu Brussel – BIM, kreeg u de kans uw beste recepten met anderen te delen. De winnaars zijn Jolande Lefèvre, Suzanne Verelle, Jacqueline Deridder, Jacqueline Closset, Gauthier Urbain, Jolande Waermaes, Sophie Caldeira, Laurence Biron, Chantal Sainte, Lutgard Vrints, Muriel Petit, Marie-Agnès Missone en Rose-Marie Badot.

Hieronder krijgt u een eerste winnend recept. Het is een hartig recept om oudbakken brood te verwerken, een alternatief voor "gewonnen brood" of de "bodding" die de Brusselaars zo goed kennen.

«Broodpuree met tomaten»

(Portugees plattelandsrecept: "Açorda de tomate")

Laat het droge brood weken in water. Wanneer het zacht is, laat u het uitlekken en knijpt u het water er zoveel mogelijk uit.

Maak een warme saus met verse tomaten, uienringetjes, koriander, laurier, zout, peper en olijfolie.

Bak het wakke brood in de saus. Roer goed om, om te vermijden dat het brood vastkleeft onder in de pan.

Stem de hoeveelheid saus af op de hoeveelheid brood: wanneer het mengsel klaar is, moet het nog kunnen sudderen. Als het te dik lijkt, kan u er een beetje water of tomatenpuree aan toevoegen.

Laten sudderen tot u een mousseline krijgt.

Breng op smaak met kruiden.

Deze heerlijke smeuge puree past perfect bij vis, calamari fritti of zelfs kip.

U kan het recept aanpassen door knoflook, Provençaalse kruiden, basilicum enz. toe te voegen.

Dit recept hebben we ontvangen van Sophie CALDEIRA. Onze welgemeende felicitaties voor iedereen die ons een heerlijk recept heeft opgestuurd!

Voor meer informatie over leefmilieu en energie

INFO

02 775 75 75

www.leefmilieubrussel.be

Stop de verspilling, ook tijdens de feesten

De witte vuilniszak van de Brusselaars wordt voor gemiddeld 12 procent van zijn gewicht gevuld met verspilde voeding. Tijdens de feestdagen loopt dit cijfer op tot 17 procent. En dan hebben we het niet over bananen- en andere schillen, maar over aangebroken verpakkingen, vervallen producten of bereide gerechten. Deze verspilling is niet gratis, noch voor ieder van ons, noch voor onze planeet. Als u weet dat de Brusselaar gemiddeld 4.200 euro per jaar besteedt aan zijn voedingsaankopen, dan kan deze 12 procent verspilling oplopen tot een bedrag van 500 euro dat, per persoon, wordt weggegooid!

De impact van deze verspilling op het leefmilieu gaat veel verder dan het afvalprobleem alleen. Een voorbeeld? De verspilling van één brood heeft dezelfde impact op de uitstoot van broeikasgassen (en dus op de klimaatopwarming) als een lamp van 60 watt die 32 uur blijft branden!

Nochtans is deze verspilling gemakkelijk te beperken: maak een boodschappenlijstje (en kijk eerst eens wat er nog in uw koelkast ligt), houd de vervaldatum in het oog, beheer uw koelkast goed en verwerk de restjes.

Voor meer informatie:

Vraag het gratis boodschappenlijstje aan en abonneer u op de keukenfiches 'Voeding en leefmilieu' via 02 775 76 28 of via ecocons@ibgebim.be. U kan deze fiches ook raadplegen op www.leefmilieubrussel.be > gezinnen > voeding.

Om de kostprijs van uw verspilling te meten: www.observ.be > doeners > bespaar en help het milieu.

Mijn stad spreekt erover

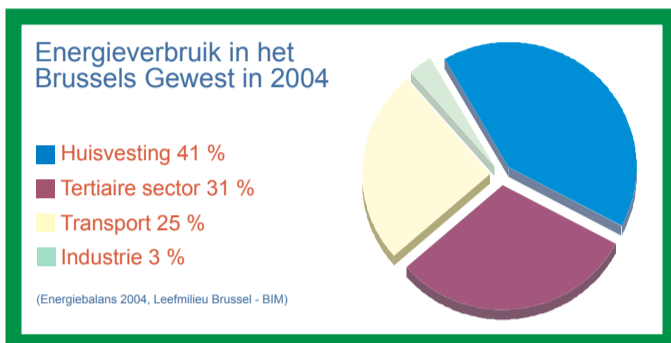
We verbruiken 50 % meer elektriciteit dan 15 jaar geleden

Hoe hoog ligt het energieverbruik in Brussel? Wie is verantwoordelijk voor dit verbruik? Waarvoor wordt deze energie gebruikt? We maken de balans op met enkele veelzeggende cijfers.

Het verbruik neemt toe

In 2004 bedroeg het eindverbruik in het gewest 2,2 Mtep (miljoen ton aardolie-equivalent, de meeteenheid die wordt gehanteerd om het verbruik van de verschillende soorten van energie te vergelijken). Dit betekende een stijging met 1 procent vergeleken met 2003, maar met 20 procent op 14 jaar tijd. Zoals blijkt uit de grafiek, zijn de sector van de huisvesting en de tertiaire sector samen goed voor bijna 2/3 van alle energie die in het Brussels Gewest wordt verbruikt!

Als we het transport even buiten beschouwing laten, zien we dat een Brussels gezin jaarlijks gemiddeld 1.400 euro uitgeeft aan energie. 55 procent van dit budget gaat naar verwarming, 27 naar verlichting en huishoudtoestellen, 12 naar sanitair warm water en 6 procent wordt gebruikt om te koken. Elk Brussels gezin stoot gemiddeld 5,2 ton CO2 uit per jaar (4 ton voor de huisvesting en 1,2 ton voor verplaatsingen).

Elektriciteit in stijgende lijn

Elektriciteit is de energievorm die het sterkst is gestegen sinds 1990: het verbruik is gestegen met 40 procent in de tertiaire sector en met 50 procent in de huisvesting! Deze stijging is doorlopend en lijkt niet te verminderen met de jaren. Waarom deze spectaculaire sprong? In de eerste plaats omdat de gezinnen meer huishoudtoestellen bezitten, die ze ook vaker en langer gebruiken.

Op twee jaar tijd is het verbruik voor huisverwarming gestegen met 8 procent. Dit is toe te schrijven aan de koudere winters en aan de toenemende populariteit van centrale verwarming: in de voorbije tien jaar heeft 10 procent van de Brusselse gezinnen centrale verwarming geïnstalleerd. De toename van het verbruik voor verwarming is dus niet toe te schrijven aan eventueel verspillend gedrag bij de gezinnen. Sinds 2000 toont de energiebalans immers aan dat de gezinnen hun woning niet méér zijn gaan verwarmen. Het omgekeerde is zelfs waar: in 2000 bedroeg de verwarmingsintensiteit meer dan 11 procent, tegen slechts 3 procent in 2004.

Voor meer informatie:

Surf naar www.leefmilieubrussel.be > Energie

Hoekje van de leerkracht

De ecologische voetafdruk voor de leerlingen uit het secundair onderwijs

In de loop van 2007 zal Leefmilieu Brussel – BIM een milieukoffer gratis ter beschikking stellen van de leerkrachten van het secundair onderwijs.

Adolescenten zijn zeer gevoelig voor de milieuproblematiek. Een testproject van de vzw Zonnebloem in 20 klassen heeft dit aangetoond. Om hieraan tegemoet te komen, legt deze vereniging op dit moment de laatste hand aan een educatieve koffer over de "ecologische voetafdruk" die in de loop van 2007 gratis ter beschikking zal worden gesteld van de leerkrachten van het secundair onderwijs (leerlingen van 12 tot 18 jaar). Het doel is materiaal en basisinformatie te verstrekken om zich, samen met de jongeren, te bezinnen over de levenswijze in onze maatschappij en de sociale en ecologische gevolgen daarvan.

De milieukoffer zal een pedagogisch dossier bevatten, alsook het nodige materiaal om animaties te organiseren, zoals een videoclip en spelletjes om de ecologische voetafdruk te meten.

Als leerkracht hebt u de keuze uit twee formules om dit nieuwe werkmiddel (dat zal worden uitgewerkt in het Nederlands en het Frans) te gebruiken :

- u kan (in uw school) met uw klas deelnemen aan een vier uur durende animatie, waarna u zelf deze bewustmaking kan voortzetten met behulp van de milieukoffer;
- u kan een opleiding volgen om de milieukoffer goed te kunnen gebruiken en om, met de behulp hiervan, het pedagogische project met uw leerlingen uit te voeren.

Bent u geïnteresseerd ?

Wenst u van deze werkmiddelen gebruik te maken zodra ze beschikbaar zijn? Contacteer ons dan zo vlug mogelijk via 02 775 76 28 of mge@ibgebim.be.

Het hoekje van de kinderen

Vind de 4de gulden regel!

Om goed met papier om te springen zonder het te verspillen, zijn er vier gulden regels. Vind zelf de 4de met behulp van het onderstaande spelletje.

Papier verbruik je zonder er erg in te hebben: een blad hier, een blad daar, we halen een foutje door en beginnen opnieuw op een nieuw blad. Wat een verspilling! Wist je dat elke Belg gemiddeld 268 kg papier verbruikt, terwijl dit bij de Chinezen slechts 36 kg is?

In totaal verbruiken de Brusselse leerlingen van het lager en het secundair onderwijs jaarlijks zo'n 250 miljoen vellen A4-papier! Nochtans vergt de productie van dit papier heel wat energie, water en hout. Dus, hoe minder we consumeren, hoe beter het milieu hierbij vaart. Ontdek de vier gulden regels die je in het dagelijkse leven kan toepassen om beter om te gaan met papier. De drie eerste krijg je van ons cadeau. Zoek zelf de 4de.

Regel 1 : Ik verbruik minder papier.

Regel 2 : Ik gebruik gerecycleerd papier.

Regel 3 : Ik sorteer papier.

Regel 4 : Ik _____ papier.

Hoe ga je te werk ?

Zoek de volgende woorden in het onderstaande rooster (opgelet: ze kunnen verticaal, horizontaal, diagonaal, in de juiste leesrichting of omgekeerd staan): boek, sorteren, map, water, bos, energie, gas, transport, papier, schrift, boom, minder, karton

R	E	I	G	R	E	N	E	T
E	H	M	A	P	M	E	R	S
I	B	R	G	I	E	O	K	C
P	O	B	N	R	P	E	G	H
A	S	D	M	S	O	U	A	R
P	E	O	N	B	I	K	S	I
R	O	A	W	A	T	E	R	F
B	R	N	O	T	R	A	K	T
T	N	E	R	E	T	R	O	S

Nu je deze woorden hebt gevonden, staan er nog een paar letters die niet zijn gebruikt. Haal deze letters eruit en maak er een woord van: hiermee kan je de 4de gulden regel vervolledigen. Heb je hem gevonden? Goed zo! Vergelijk jouw resultaat met de oplossing hieronder.

Oplösing van het spel: Regel nr. 4: ik hergebruikt papier